

bejdade under, bevirkeð at der ikke blev det rigtige Liv i Forretningen.

Hr. M. Mork rejste til Foraaret hjem igen til Færoerne medens Hr. Jeppesen søgte at fortsætte Virksomheden.

Kapitalnapheden havde lige fra Forretningens Start virket hemmende paa dens Udvikling, og da en saadan Forretning burde have Muligheder i Danmark, tilførtes der Forretningen ny Kapital, af hovedsagelig Direktør Bowman, fra Forsikringselskabet »Absalone«, hvis Søn Ewald Bowman, saa overtog Ledelsen, idet Jeppesen fraaadt.

Det var i August Maaned til Rekonstruktionen fandt Sted — og der kom Fart i Foretagendet paa ny.

Vi erfarer at Direktør Bowman opholder sig i Torshavn, og vi opsøger ham paa Pensionatet i Tinganes.

Efter at have hilst paa hinanden gaar vi lige til Sagen og spørger:

— Er der nu efter Sving i Forretningen i Strandgade 44, som baade Hr. Mork og vi andre havde saa gode Forhaabninger til ved Starten.

— Ja, ja, nikker Hr. Bowman, nu synes jeg i hvert Tilfælde at Foretagendet er kommet i en saadan Gænge at vi kan regne med Resultater, selv om disse ikke bliver saa overvældende til at begynde med. Efter at have indskudt en Del Merkapital i Forretningen har min Søn nu overtaget Ledelsen.

— Fiske selges emballeret i Pakker saaledes som Hr. Mork var slaaet ind paa?

— Ja, meget rigtigt. Fiske indpakkes i Cellophon, i 1/2 Kilo Pakker, 20 Pakker i en Æske. Købmændene rekvirerer saa en Æske eller flere, som Behovet er til.

— Det er saaledes en en gros Forretning?

— Ja, absolut. Vi sælger udelukkende til Købmænd, direkte fra vor Forretning eller gennem Agenter.

— Ja vel, saa der fortsætter alt-saa med Anvendelsen af Agenter? Hr. Mork paastod nemlig at det var umuligt at skabe et stort Salg uden Agenter.

— Den er rigtig. Der var ikke Raad til mange Agenter i Hr. Morks Tid, og paa det Tidspunkt havde Forretningen 3 Agenter. Nu har vi 45 Agenter spredte over hele Landet.

— Og Arrangementet med Agenter virker tilfredsstillende?

— Ja, ja, det maa man ved-gaa, til Trods for at denne Foranstaltning først er i sin Vorden endnu. En enkelt af disse Agenter solgte saaledes paa et kort Tidspunkt 80 Kasser, altsaa 800 kilo. Hvis dette havde været gennemsnitlig vilde vi allerede være inde i et stort Salg.

— Men Omsætningen i Øje-blikket?

— Den kan vi ikke bruge som Barometer, da der ikke er mere end ca. 6 Uger siden der blev taget fat paa ny. Vi maa regne med et Aar før der kan siges noget bestemt. Men kan vi gennemsnitlig sælge 50 Kasser om Dagen, saa — ja, saa er Færøsk Produkt-Forretning sikret.

— Er der rejst hertil for at komme i Forbindelse med Le-verandør?

— Ja, forsaavidt. Forbindelser her havde vi og det gør godt at faa talt ud med Leverandørerne, for vi er jo noget nye i det.

— Hvordan med Forstaaelsen blandt Publikum? spørger vi til Slut.

— Den er oprettet. Færøsk Produkt-Forretning har derfor

de største Chancer at kunne være i Kontakt med Publikum, og derved opnaa en lang Levetid. Castor.

Rúsdrekka málið.

III.

Kompromissleiðin ber annaðhvørt i eitt verri skil ella gerst meiri inntøkumál enn fráhaldsmál.

Táid álitið frá »edruðligheits-kommissionini« var til 1. viðgerð á tingi, kendi ein á orðadráttinum, at flestu tinglimirnir ikki bert vóru linliga stemtir móti minnilutans uppskoti um einsölu, men vildu heldur ikki rættliga taka undir at hækka rúsdrekka tollin í so stórum muni, sum av meirlutanum skotið uppá.

Ilt er at tæna tveimum hór-um, og enn verri og ógreiðari verður stoðan, táid menn ræðast at viðganga at vera í mótsríðandi duplurtari tenastu. Ert tú ikki við mær, ert tú móti mær, siga báðir harrarnir.

Tað er menniskjaligt at drála so leingi sum gjørligt við at ganga ov mikið yvir til annan partin ella at rýma frá báðum. Vanliga endar hin dupluta tenastan hjá tveimum mótsríðandi hórurum við, at annar ella báðir harrarnir siga upp »Hulds-kab og Troskab«.

Tað kann ikki noklast, at hin ágrýtna rørsan at banna alla oyðan av peningi við rúsdrekka-nýstlu eins og at stedga rúsdrekkaoyngini av tí, ið er meiri vert enn peningur, ikki kann sita um sátt við tingsins »inter-ressur« í rúsdrekka tollinum.

Uttan so er, at »interessurnar« verða umlagdar — og tað kann einans verða gjørt av tinginum við at loysa tingsins peningaligu »interessur« frá rúsdrekka tollinum. Hetta gerst við at ganga nýggjar inntøkuleiðir. Men um maður og menn hava annan fótin í hvørji av teim mótsríðandi »interessum« og samstundis eru afturhaldandi, táid talan er um nýggjar inntøkuleiðir, verður ilt, ja ógjørligt at reka orðini til fullnar hjá báðum, fráhalds-málinum og Føroya lógtíngi. Okkara afturhalds-fráhaldsmenn á lógtíngi kunnu tí ikki annað enn vera illa við soleiðis at standa á Urias posti. Urias var deyðsdomdur og mátti falla — og tað kemst ikki uttan um, at nú, táid afturhaldið og fráhalds-»idealismar« í tingsins monnum skulu verða roynd, verður annað at bita í grasið.

Um úrslitið er tessverri ikki nógv grund at ivast.

Eg vísti í seinastu grein míni, hvussu afturhaldið í fráhalds-monnumum í »kommissionini« hevði sigrað. Hjá monnum, ið hava lítið so ágrýtsliga til orða fyrri fráhaldsmálinum, fellur tað sjálvandi beiskt at standa sum Petur í ypparstaprestsins garði. Tað er tí skiljandi, at hesir menn royna at ugga seg sjálvan við at triva eftir einum »kom-promisi«. Men her kemur tað, sum maðurin segði, hitt »roynt psykologiskar« athugasverða fram, at menn, ið hava duplurtar mót-

stríðandi »interessur« í eini týðningarmiklari sök, raka oftast yvir málið, táid teir skulu gera »kompromisið«. Í stremb-anini at fáa tað at siggja út, sum tað ikki er talan um »kom-promisi«, men fullgjøgð loysing av spurninginum, gloyma teir ella eru ikki fúsir at rokna við ollum veruleikum. Hesir ver-unleikar eru oftani so háttáðir, at »kompromisið« annaðhvørt:

1) tekur heilt fótin undan oðrum partinum, ella

2) beinleiðis gongur ímóti báðum og ger viðurskiptini floktari og verri, enn tey vóru.

Hetta seinasta týskt meg tess-verri at vera tilfelli viðvíkjandi »kompromissuppskotinum« hjá meirlutanum í »edruðligheits-kommissionini« við tað, at tað er at óttast fyrri, at um hetta uppskotið verður tíkið óbroytt, fara tingsins inntøkur at minka, meðan rúsdrekka tingsins elvir monnum at ganga ólógligar loyngjotur, sum í oðrum londum hava roynst illar, fyrri ikki at siga ómøguligar, at verja.

Hvat úrslit, loyngjót kemur til, er ilt gjølla at siga nakað um enn. Málið er stóðgt í nevnd, ið ikki hevur latið nakað líkið frá sær um, hvat ið ætlanin er. Men eg hugsi, at hann valla fer stórvegis skeivur, ið gitur, at tað uppskot, loyngjot-nevndin einaferð greiður úr hondum, neyvan fylgir »kom-missionini« heilt í hennara stóru tollkrøvum. Kann vera, at málið fellur monnum so tungt, at bundið verður fyrri í ár til næsta ár, uttan so er, at hin síðan á sakini, tingsins inntøkur, ikki tolvir at biðja.

Ger tingið nakað í ár við málið, er tað tó vørandi, at afturhalds-fráhaldsmenn tingsins eisini fara at leita inná »kom-promissleiðina«, og er kvíðandi fyrri, at tingsins »kompromis« verður so háttáð og veikt, at tað verður at bera at tí 1. nevnda veruleikanum — og verður tað tá fráhaldsmálið, ið kemur at missa til frama fyrri tingsins »inntøkuinteressur«, og so stalt avlitast og bleikist máls-ins upprunliga ætlan at banna rúsdrekka nýstluni í Føroyum.

P. M. Dam.

Føroya Lógtíng 1932.

Almennu peningaviður-skifti Føroya — finans-planurin.

A. Samuelsen: Okkum dáma ikki tilboðið. Dáma ikki tendensin í tí. Tað er sum vit ikki, sum maðurin segði, longur skulu sleppa at sita við borðið. Eg skal, sum dømi uppá tann skeiva tendensin, nevna, at í tilboðnum stendur, at vit ikki kunnu fáa tilsynið við havnir-nar, tí tað ikki kann vera lítið á, at vit eru ferir fyrri at ansa eftir at halda tær við líka. Statu-rin hevur sett so stórar summir í havnamálið, sigur ministeri-ð, og tað má í ansa eftir, at hesar summir ikki eru latnar til einkis. Hetta dáma vit ikki, at tað ikki skal vera lítið okkum so frætt til. Okkum dáma ikki planin sum heild, men ministeri-ð heldur uppá hann sum eina heild. Okkum dáma sumt. Tað

sogdu vit eisini í fjór. Okkum dáma ikki planin, tí tað er ikki tíð at behandla hann, allarminst sum eina heild. Tað veit mini-sterið eisini. Er hann eitt ulti-matum? Kann hann ikki deil-ast, er einki uttan at seta eitt stempel á hann. Men tað kann væl ikki vera meiningin. Tað er greitt, at vit nýðast at behandla tilboðið. Tað er greiðari, tað vil siga meiri bestemt enn í fjór. Tað er keðiligt, at planurin er komin so seint í tingsetuni, nú hava vit longu behandla nógv av teim málum, hann nerfir við. Havnamál, vegir o. s. fr. Plan-urin má behandlast gjølla. Tað ber ikki til, at vit skulu svølt-ast, meðan forhandlingin stendur uppá. Vit mega liva samstundis. Tað má ráða um at behandla hann gjølla meir enn um at behandla hann skjótt. Eg fái meg ikki til at trúgva, at hann er eitt ultimatum, at vit skulu vera skornir heilt úr tí gamla felagsskapinum. Sambandspar-tið dámar ikki planin, men vit vilja behandla hann, kanska í eini kommission. Eg haldi, at tað er rættast at senda planin fyrst í figgjarnevndina.

Jóannes Patursson: Tað var lítið vit finga at vita frá meir-lutanum uttan tað, at teim dáma ikki planin, einki um detailir. Eg skal ikki koma inn uppá alt í planinum. Men eg vil loyva mær at nerla eitt sindur við tað reint politiska. Tilboð kom frá I. C. Christensen, men tað av-visti sambandið. Tilboð kom í fjór frá Stauningi, eisini tað avvisti sambandið. Vit settu uppskot um at seta eina mill-umlanda nevnd av Donum og Føroyingum at samráðast um oll okkara viðurskipti. Men tað vildi sambandið ikki. So kom valið, og valið stóð mest um finans-tilboðið. Sambandið fekk meirlutan á tingi. Tað er ikki undarligt, at sambandið ikki er gløtt við planin, nú hann er afturkomin á ting. Sambandið setti í fjór sum motiv fyrri sína stoð, at tað mátti eitt avgjørt fleirtal fyrri at samráðast um planin. Men hóast sambandið nú hevur fingið fleirtalið, hevur ministerið sent planin aftur í ár — til sambandið. Tað er ikki undarligt, at sambandið er illa við. Nú liggur ódýrvisi enn í fjór, tá ið vit við javnaðar-monnum høvdu fleirtalið. Mini-sterið kundi tá kanska fyrri ein part halda seg handla eftir okk-ara ynski, tað kundi sigast. Men ministerið hevur ikki skift stoð. Ministeriis stoða stendur fast. Hon er ikki at koma uttan-um. Tað má sambandið nú rokna við. Ministerið sigur: herftir fara tit at hjálpa tykk-um sjálvir. Tað er ein heilt onnur stoða, enn Føroyar hig-artil hava haft, ið vit nú eru komin í. Vit sjálvstýrsmenn hava vítað, at so mátti koma. Ministerið vildi ikki verða við at fæða okkum. Vit hava fingið nógv tey seinastu árin, tað skal viðgangast. Tá ið fólkatingsmenn fyrr fóru til veljararnar, var agnið: so og so nógv hava vit fingið, og so og so nógv vænta vit okkum at fáa. Velji tí meg! Men nú hava A. Samuelsen og eg einki at bera heim. Vit koma sum av torvheiðum. At tað hevur verið so fyrr, at vit einkis dugaðu uppá at fáa, er einki undarligt. Tí alla staðni í verðini er høvudsýnski at fylla í magan. Tað skil, ið hevur verið, hevur verið ósunt. Tað hevur vent okkum í okkara lands-húsarhaldi at verið oyslusamar. Tað hevur gjørt, at vit nú standa illa í tí, vit hava ikki verið innstillaðir at gjørt nakað sjálvir, tí fer tað nú at falla

tungt og hart. Eg veit ikki, hvat A. Samuelsen meinar við eina kommission, um hann meinar hon bert skal setast av loyngjot-monnum, ella um menn frá ministerinum skulu vera uppi í? A. Samuelsen: Vit hava ongan part ella lut í tilboðnum. Vit hava onga eru av tí. Tað góða og tað ringa í tilboðnum skulu sjólvstýrsmenn eiga æruna fyrri. I. C. Christensen tíð var ein góð tíð, ein ljós tíð fyrri Fø-royar. Vilja Danskarnar nú vera við til at kuta okkum úr felag-inum, vilja vit, máa vit taka við konsekvensnum.

P. M. Dam: Táid finansplan-urin lá frammi á tingborði í fjór, sogdu vit javnaðarmenn, at vit nýðddist at taka uppskotið alv-árligt. Ministerið stóð jú ikki og segði nakað sum tað ikki hevði hugsað gjølla um, sum tað ikki meinti alværligt. Vit mátti ikki misskilja tað sum nakað vit kundi leggja til viks, ikki hava við at gera. Vit kundi ikki líka fram koyra tað burlur frá okkum eina ferð við alla sum nakað, vit einki vildu hava við at gera. Vit eru jú tveir partar. Danir ódruðmegin. Fø-royingar hinumegin. Vit kunna siga okkara hugsan, okkara vilja. Men vit ráða ikki yvir, hvat ið hin parturin vil. Vit kunna ikki beinleiðis diktera honum ein vilja. At henda áskoðan var bein, sæst nú, táid planurin liggur aftur á tingborði. Tí gjordi tað okkum ilt, at sambandsmenn í fjór ikki vildi vera við at for-handla alværliga saman við hin partin, Danir. Eitt ár er farið, eitt ár er drálað. Tey nógvu mál, ið tilboðið nerfir við, eru fylgjuglivi drálað eitt ár. Vit hava ikki ráð at útseta, at drála við lívsmálum sum vegum, havnum og inntøkumálum. Føroya fólk ynski royna, og tað við rottum, at vit royna at bera skjótt at. Nú er ikki at koma uttan um. Nú mega vit til at forhandla. Eg haldi og trúgvi ikki, at til-boðið er eitt ultimatum. Eg ætli í ár eins og í fjór, at tað er talan um tingingar grundarlag. Tí dáma mær ikki heilt at senda málið í figgjarnevndina. Eg haldi, at málið eigur at fara í eina særliga nevnd, hvat ið ministeriis umboðsmenn eru við. Vit her fyrri okkum, teir har niðuri fyrri seg, utan persónliga forhandling, anlit til anlit, kemur at drála málinum, draga tað út. Og tað kann ikki forsvarast. Viðurskiptini her á landi eru so troyg og spendi, at vit mega royna at koma til eitt gott úrslit skjótast móguligt.

Tað ger mær ilt, at mál sum havnirnar í Høvi, á Sandi og í Haldorsvík ikki hava útítt at fáa statshjálp sum væntað. Hesar bygdir hava biðað og longst eftir at fáa havnalíkindini bött. Tað er lívsmál fyrri teir. Men vit mega eisini her forhandla og koma til klárheit. Fáa vit ikki hjálpa her niðri frá, mega vit gera útvegir sjálvir at koma hesum bygdum til hjálpar. Eg vil ikki við hesu viðgerð koma inná leiðir og einkulitheit-ir hesum máli viðvíkjandi, men bert at enda siga: Hetta er eitt alvármál, ið raður um at fáa greitt skjótast móguligt. (Meira).

„Smiril“.

Við fyrstu viðgerð:

Mitens greiddi frá figgjarstand-inum, og helt hann tað vera neyðturviligt at taka eitt lán uppá 25.000 kr. til virkispending o. a.

P. M. Dam: Føroyingar eru óivað yvirhøvar glaðir yvir